

1969

פרוטוקול מס' 13/ב' בתמוז תשי"ז
מישיבת ועדת הכספים, כיום כ"ט בתמוז תשי"ז
28.7.57 בקריאה חל-אביב, שעה 15.10

נכחו:

- היו"ר י. גורי
- י. אמרתי
- י. בדר
- ש. דיין
- א. הרצפלד
- מ. חזני
- ז. טוזאיק
- י. טפיר
- י. קרגמן

מוזמנים:

- לטעיף א': מר שיפמן - מזכיר התאחדות הסוחרים הכללית
- סימן-טוב יוטף
- רוטנברג ליפא
- מרוקו אברהם
- טובכט לוי
- קורן שמעון
- מר לוי - מנהל אגף הנכסים
- לטעיף ג': אלוף/מ קשתי
- טרן ד. חומר
- לטעיף ד': מר טרוקר - אגף התקציבים
- מר קטרון
- ש. בזק

סדר היום:

- א) קבלת משלחת התאחדות הסוחרים בענין דמי-שכירות שמקבלת רשות הפיתוח מבתי-עסק
- ב) חוק תקציב רשות הפיתוח
- ג) אישור תקציב הבטחון לשנת 1957/58 (פוענח בנפרד)
- ד) הצעות לשינויים בתקציב

- - -

א) קבלת משלחת התאחדות הסוחרים בענין דמי-שכירות שמקבלת רשות הפיתוח מבתי-עסק

היו"ר י. גורי:

קבלנו את פנייתכם, שהועדה תשמע אתכם בקשר לדיון המתקיים בתקציב רשות הפיתוח.

מר שיפמן:

אנו רוצים להביא בפניכם את הבעיה שהתעוררה עכשיו, עם השינוי שחל בקטר לדמי-שכירות לפי חוק הגנת הדייר. כשדמי השכירות עלו מ-150% ל-180% בבתי עסק של בעלי-בתים פרטיים שנחה רשות הפיתוח לכל בעלי בתי-עסק ודרשה תוספת 35% על 180% הקיימים (לפי נקודת המוצא של 1951). לא היה מקום לעליה זו משום שנקודת המוצא המקורית לקביעת דמי השכירות בנכסי רשות הפיתוח מתבססת על האריך 1951, בו בזמן שחוק הגנת הדייר בא לחקן דמי שכירות שנקבעו ב-1940. טענו כי הקביעה של 1951 היחה למעשה לפי ערך המטבע אז והיא ענתה לחיקון שהיה צריך לענות חוק הגנת הדייר. עובדה ש-80% אלה היו שרירותיים, לפי דעתנו, ובתי-הדין לשכירות בעצמם קבעו שרשות הפתוח לא יכולה לתבוע 80%.

כיום, כשרשות הפיתוח עומדת על דעתה וחובעת את העליה של 35% אנו רואים בזה חוספת שלאור המצב הקיים בערים הנטושות אינו נטבל, ורואים בזה גם קיפוח, בעצם העובדה שבתי-עסק ביפו, רמלה, לוד משלמים דמי שכירות טעולים או משתווים לאותם דמי שכירות שמשלמים ברחובות ראשיים בח"א. באופן כללי, בעיר כרמלה ולוד, הממוצע של דמי-שכירות אצל האפוטרופוס הוא בין 25 ל-30 לירות לחנות, וכיפו בין 30 ל-40. בח"א קיים כמעט אותו הממוצע. יש מקומות בח"א שמשלמים עבור חנות באלגבי או בנחלת-בנימין או בדיזנגוף טכום קטן יותר. נוטף למצב הקיים אנו טוענים שהמושכרים שברשות הפיתוח הם למעשה דירות או חנויות שבצורת המבנה שלהם - השטח, הצורה החיצונית או המבנה עצמו - אלו חנויות שנופלות בערכן אם כי עולות כשטחן על אלה שבמקומות אחרים. אפשר לומר כי באופן מסחרי השטח הנצרך והיעיל בחנות, כזו הוא 16-20 מ"ר, בו בזמן שחנויות כאלה מכילות 40-60 מ"ר. המטרה פה הוא בעוכרי המושכר, ואי אפשר לדרוש מהמחזיקים בעסקים אלה מחיר כמו שהשטח מצויר, היות ולמעשה איננו זקוקים לשטח הזה, השענה קו נשכיר חלק אינה עומדת במבחן, כי חנויות אלו צרות בצד החזית ובעומק רב, כך שאי-אפשר לעשות חלוקה מעשית.

כטבעו ב-51 את דמי הסכירות, רשות הפיתוח

מצאה ברוב החנויות סינוני יטודי של המכניזם. כטאנשים קבלו ב-49 את החנויות הערביות, ברוב הבניינים הייתה הזנחה, לכלוך ומכניזם כמעט מחוסטטים. ב-51 מצאה רשות הפיתוח את רוב העסקים האלה מסודרים, וזאת בהטקעה המחזיקים בהם. כאן העוול הוא כעוול, כי לפי זה נקבעים דמי הסכירות, ורשות הפיתוח לא החזירה שום תגמול ולא השתתפה בהוצאות שהיו לאור היחסים ולפי ההתפתחות האדמיניסטרטיבית שקיימת ברשות הפיתוח, אפילו עובדי הרשות המטפלים ישירות בבניה זו יודעים שברוב האנשים נעשה עוול, אבל אין להם אפשרות לתקן זאת. אדם שהטקיע 2000 ל"י בטיסור העסק או שהגן על עצמו נגד טספון שהיה, או מי שנאלץ להוסיף מבנה - לא רק שלא השתתפו בזה, אלא אם הוא צריך לעבור למקום אחר הוא מטלם מההטקעה שלו דמי היתר מבלי לקחת בחשבון את הטקעה. בקשר לזה רציחי להציע הקמה ועדה שתטפל במקרים אלה, ורשות הפיתוח תוכל להתמך על ועדה ציבורית בזאת שתבדוק ממעם לטעם את המקרים.

הענין הלוואץ עלינו ביותר הוא התוטטת

טרטות הפיתוח תובעת מהדיירים לצורך חידוש החוזים ל-57/58. לוד, יפו, רמלה, וכיחוד יפו, הן ערים של טרנזיט. אנשים יושבים במקום עם תל אח מחוץ למקום, וזה נובע מתנאים סוניים של מקומות אלה שנמצאים בחוטר התפתחות מתמדת, וערך המקום מבחינה מסחרית אינו עונה לצרכי המטחר, והמטיים וההוצאות מהווים עם בלט להתקדמות ודחיפה להחלק ממקומות אלה. הדרישה היום - לא להעלות את דמי הסכירות במקומות אלה ולעודד על-ידי כך את האנשים במקום, צריכה להיות לא רק דרישה שלנו כטוחרים במקום אלא דרישה ממלכתית, כי מקומות אלה הולכים ונעזבים, ובמקום התפתחות קיימת בהם כל הזמן נטיגה. אם נקח בחשבון טמקומות אלה היו לצורך טיקום עולים חדשים או הורים טכולים או נכי מלחמה, הרי שהדבר ברור.

כפנייתנו לטר האוצר תבענו לא זו בלבד שלא

יעלו את דמי הסכירות הטנה, אלא שלאור המצב - גם המוראלי וגם הכלכלי - יותר על 25% מגובה דמי הסכירות. אם נזכור כי שליט מן המחזיקים במוטכרים כבר נהנה כיום מפסקי-דין של בתי-דין לטכירות, טפסקו טכר נמוך יותר, אין הצדקה לדרוש תוטטת של 35%, וכדי לעודד אנשים אלה ולחת להם איזו תמיכה יש מקום להוריד 25% מדמי הסכירות המטתלמים.

י. כדר:

מהו המצב המטפטי? הרי הוא מיוחד בבחים אלה, ואולי הגענו לאיזה שהוא טוני של עומט הטכר?

ז. טוזאיב:

מדברים כל הזמן על אפשרות להעפר את הבניינים, התנויות ומקומות המורים לבעלות המחזיקים. הטאלה היא רק לגבי המחיר המתאים, אבל גם המדינה מעונינה שמיטהו יטמור על הרכוט. הייתי רוצה לשמוע יותר פרטים איזה אפשרויות קיימות ואם היה מו"מ ואם ישנן הצעות, והאם המחזיקים מעונינים בכך וכאיזה תנאים המחקבלים על דעת טני הצדדים אפשר היה כאופן הדרתי להעביר את הרכוט למחזיקים בו.

מר לוין:

אשר למצב החוקי, בהתאם לחוק העת הדייר מותר היה להוסיף לפחי עסק בטנה הראטונה של החוק 115% על דמי הסכירות הבטיטיים. בטנה הטניה, 130%; בטליטית - 150%; ברביעית (היינו הטנה הטוטטת) - 180%. רשות הפיתוח הוטיפה בטנה הראטונה רק 80%, וזאת כתוצאה ממו"מ עם ב"כ התאחדות הטוחרים ובלי גוטפנקא חוקית, אלא כתוצאה של הסדר באיטור מטרד האוצר. הכוונה הייתה אז לטנה אחת, אולט למעטה נטטכה הנחה זו של 35% לגבי החוק גם בטנה הטניה והטליטית. בטנה הטליטית היה ההבדל - 70%. הטנה, אילו היינו ממטיכים, היה יוצא הבדל של 100%. מליאת רשות הפיתוח דנה הטנה כטובד ראט בענין זה ועל פי דריטת האוצר העלחה הפעם את דמי הסכירות של בתי-עסק לא במה טמותר ולא בהרבה טחות מזה, כי אם רק במה שהיה מותר בטנה הראטונה של החוק, היינו ל-115%. יוצא טגם לאחר התוטטת הטנה ההפרט הוא ב-65% ברשות הפיתוח, טחוח ממה שכלל הדיירים חייב לטלם.

נכון טחוק הגנת הדייר מטחמך על דמי טכירות שהיו קיימים ב-1940. בנכטי רשות הפיתוח טכר הדירה מטחלט לפי החוק של 1951. נכון טהתקנות שיצאו ב-51 היו במקצת יותר גבוהות, עוררו את טאלת החנויות הערביות, טהן יותר גדולות בדרך כלל. לכן כאו תקנות נכטי נפקדים ותלקו את טטח בית העסק לטטח מועיל ולטטח בלתי-מועיל. אשר לחיקונים, נדמה לי שידוע לכל אחד טאדם המחזיק בתנות מטקיע בטיפורים בה לעתים הרבה יותר ממה שהיא מטלם דמי טפתח, ודברים אלה הטמטבע הדברים, ועוד לא טמעתי טבעל-הבית מטחמך בטיפוץ של חנות, אותו דבר בנוגע להחזרה בזמן העברה. נאמר טיעו מטמח כעין טרנזיט, והוטבר טזו חוצאה מהיטט הלא-נכון וכו'. לי נראה שהמצב הטון, וזה רק מראה על ההתפתחות. אדם טמקבל חנות קטנה ביפו, אם לאחר טנחיים מצבו מתבטט, הוא עובר למקום יותר טוב ויפו נתנה לו את האפשרות לעברר לח"א ולא טום

דבר אחר. זו ההסתתרות הטבעית, ולא כחוצאה מהתנוונות במקום.

מר שיפמן:

נכון שרבות הפיתוח עומדת לא על 280%, כמו שעומדים בדירות אחרות, אלא על 180%. א כל אמרתי בפיתוח שהאחוז הוא חוצאה של נקודת המוצא; ואם נקודת המוצא של דירות פרטיות הייתה 1940 ונקודת המוצא של רשות הפיתוח היא 1951, הרי שהאחוז פה הוא מטעה. מה שקובע לגבי הענין הוא, כמה אדם מטלם למעשה סכר-דירה. בטופו של חשבון לפי מספרים ידועים - הייתי מציע שיוזמנו אנשים היוטבים כבי"ד לסכירות והם יחוו דעתם ויעידו שדרישות רשות הפיתוח עולות על מה שניתן לטלטל ועל מה שמטלמים במקומות מפותחים כמו ח"א.

לשאלת הטיפוץ; יזוע שכבתי עסק מטפצים לצורך ניהול והסתתרות. ביפו לא שימצו אלא בנו דברים ראשוניים, שכאופן טבעי בעצם חלים על בעלי-הבתים. איננו יכולים להתעלם מהערבים שהאירו את הרכוש באותם מקומות בצורה שאינה הולמת עסק אירופאי. להגיד היום שזה נקרא טיפוץ, פירושו לקחת מאנשים את הכסף שהשקיעו ושאיין להם למעשה ממנו שום דבר. מסבירים לנו שיטו זה מקום לצבירת הון וקרט קפיצה למקומות טובים יותר. יש בודדים שעשו זאת, אבל אין ללמוד מן הפרט על הכלל.

במכתב ששלחנו לשר האוצר ב-29 לחודש בסטנו להעביר את הבעלות על בתי עסק למחזיקים בהם, בתנאים שפירטנו (מצטט מן המכתב לשר האוצר). תכניו זה היה בגדר של הצעה ומטאלה, ונראה לי שאחרי עשר שנות קיום המדינה ואחרי שאנשים אלה יוטבים במקומות אלה ורוצים לראות בהם את עתידם, צריך לחת לזהם את האפשרות לרכוש זאת.

ז. טוזאיב:

אבל הרוטם שלכם הוא, שהיוזמה באה מצד אנשים שמוכנים ומעוניינים לעשות מאמץ?

כן.

מר שיפמן:

היו"ר י. גורי: מעד האוצר יש נכונות, גם מעבדים תכנית להקל על כל אלה שירצו לרכוש את הבתים ואת החנויות בתנאים די נוחים.

י. ספיר:

בקשר עם אפשרות רכישה, אחת מעוניינים בעיקר בשטח של חנויות ובתי-מלאכה. אבל בעיה המכירה, אינני יודע אם היא כל כך קלה לגבי זה בנפרד, אם באותו בנין יש גם דירות וגם חנויות. האם אחת יכולים להביע דעה גם במה שנוגע לדיוך?

מר שוברט:

אם ההערכה תהיה הערכה עוברת לטוחר וכדאית, אז ימצאו דרכים לטלכ את זה ואת זה. אבל אם ההערכה תהיה מוגזמת והדבר יהיה מוגבל, זה לא יתכן.

היו"ר י. גורי:

ועדת הכספים (גם ועדת הכלכלה) דנה מדי שנה בשנה בתקציב רשות הפיתוח. אף פעם לא הייתה אלינו פנייה מצד הטוחרים שהתאוננו על שכר הדירה הגבוה, ואנו רואים כי השנה ההרעה שחלה היא רק ב-5% מעל למקובל, בו בזמן שבמשך כל השנים היה הפרש שהלך וגדל. השנה, אפילו לאחר שהוטימו 35% הפרש הוא בכ"ז 65%. היתה כל הזמן התחשבות, אבל הפרש של 65% הוא ניכר. הייתי רוצה לקבל ה סברה למה במשך כל השנים, על כל פנים לוועדת הכספים לא הייתה כל פנייה? אינני זוכר גם אם פעם ועדת הכלכלה מטרה לנו שהיתה פנייה אליהם ואיך הם התיחסו לפנייה זו.

מר שיפמן:

כמוכן טאט מדברים על הפרש של 65% ומזה 5% לגבי אשתקד, זה נראה לא כל כך רציני, אבל אני מדבר על הטכום עצמו. למעשה דרשנו גם לפני שנתיים. ההתאחדות וגם כילי-מלאכה וגורמים אחרים ניהלו אז מאבק די שקט בקשר לענין זה. זה לא מסנה את העובדה שדמי הסכירות הם גבוהים וטאי-אפשר להוטיף עליהם, והאחוז פה אינו קובע.

מר מרוקו:

אין זה מקרה טאנו מופיעים הפעם בפני ועדת הכספים. הופענו לפני מר שוברט לפני שנים רבות ודברנו עם גורמים מכל המפלגות. ב-48 שלמנו 3 לירות בעד חנות; ב-49 - 8 לירות לחודש ואחר כך העלו עד 12 ואחר-כך הגענו ל-30 ול-40. יש טוחרים רבים שמחסלים את החנויות לא מפני שהם מחפשים חנויות יותר יפות בח"א. אנשים שאיין להם פרנסה והם מפטידים לאחר חסלום המטים ואיין להם טום דבר בתנות, מוכרים כי איין להם רווח לטלם סכר-דירה. כדאי שהועדה תכדוק מקרוב מה נעטה ביפו ונראה בכל פינה חנות שעומדת למכירה ואיין קונה. החנויות כמעט ריקות ואיין מה למכור.

י. בדר:

הרי כחוק נכטי נפקדים יש טעיף על הגנה מטפסית במקרה טדורטיס יותר מדי, ויש טס דרך להגנה אינבידואלית. האם היו מקרים שהטתמו בטעיף זה, ומה היו התוצאות?

מר שיפמן:

מופיעים בטני בי"ד לטכירות, ובמקרים רבים מאד הוא טוטק לטובת המופיע. אבל אינני רוצה להפוך את כל יפו לחופעה טל בי"ד לטכירות.

היו"ר י. גורי:

מר שיפמן ציין כי טליו מאלה שפנו לבתי-הדין זכו, אבל לא כל אחד רוצה לפנות ולהתעטק בזה.

מר לוין:

אין כרגע בידי חומר בענין זה. אוכל להביאו.

ט. דיין:

יש מי שחוטב כי יש יותר מדי חנויות בארץ ועי"כ השיפול הוא כזה, טאילו היו פחות טוחרים היו מרויחים יותר והחורך היה עולה פחות. מה חוות דעתכם בענין זה?

היו"ר י. גורי:

ח"כ דיין שואל, אם לא עודף בתי-המטחר הוא הטיבה שיש ירידה בהכנסות הטוחרים.

מר טוכרט:

אנשים שטוקמו בערים הנטוטות, טוקמו על-ידי המדינה על מנת לא לעשות אותם לפועלי דחק. הגורט הוא העליה הגדולה שהיתה אז וההכרח להעסיק אנשים אלה.

מר קורן:

90% טל הטוחרים שקבלו חנויות ביפו הם נכים והורים טכולים, חיילים מטוחרים ועוד מקרים טוציאליים שקבלו לא חנות אלא מבנה חצי הרוט וטקמוהו בפחטות טהיו להם ומזה הם מתפרנטים. לעבודה טרודוקטיבית אחרת אינט מטוגלים. יש אנשים שגרים בחנות ויטנים טם, ובחזית מוכרים. ידוע שיפו היה בנויה בזמנים טמכל יתר המקומות בארץ באו ערבים לקנות בה, ויש איזורים שבהם יש עודף טל חנויות. האוכלוטיה טם עניה והיא ללא צרכן. המטכיר וטק"ט הם טני גורמים מתחרים חזקים טאין להם הוצאות טיש לנו, והחנאים הכלכליים מאפטרים להם מחזור יותר גדול. בחנות טלי היה גר יהודי שטילם 8 לירות, ואני הגעתי ל-21 ועכטיו אני צריך לטלט 41 לירות - עם הזכות טל 80%. הטטח המועיל ככל חנות הוא 24-20 ממ"ר. חלונות הראוה אינט מודרניים והטחורה מתקלקלת. איננו רוצים לעשות טיפורים לטם יופי אלא לטם קיום, ורטות הפיתוח אינה רוצה להטתף. נוטף לזה צריך לטלט גם מטים לעירית ח"א. איננו מרויחים ואיננו יכולים להוציא את ההוצאות שהחנות מחייבת. בדרך כלל יש חנות לטני טוחפים. הייתי מציע להקים ועדה ציבורית ע"י רטות הפיתוח, כדי טלא רטות הפיתוח תהיה היחידה המחליטה. אם תהיה ועדה כזו, רטות הפיתוח תוכל להטתמן על כך, בדומה לוועדה הציבורית לגבי מט-הכנטה. רטות הפיתוח לוקחת לעצמה דמי היחר כמה טהיא קובעת, ועל כך אין ערעור, והט אינט נקבעים לפי טליט ממה טמטלמים, אלא לפי מטרז' ונגבים אפילו אם המתזיקים מתחלפים תוך פרקי זמן קצרים. ביה-המטטט ככול על ידי החוק.

מר שיפמן:

הייתי מציע טאת יפו יקבעו לא בתור עיר אלא כפרכר, טטם המינימוט והמכסימוט נמוכים יותר מאטר בתל-אכיב. למעטה איננו מבקטים מועדת הכטפים החלטה על ועדה ליד רטות הפיתוח. זוהי מטאלה שהיינו מבקטים, לצורך עזרה בכעיות האדמיניטטריטיביות. הדריטה העקרונית טלנו בטלב זה, היא קודט כל לא להעלות בטום פנים ואופן את דמי הטכירות. נוטף לזה מבקטים אנו גם להתיחט לאפטרות טל רכיטת הנכטים, והייתי טמח מאד אילו הועדה היתה יכולה להמליץ להטוות את דמי הטכירות ביפו ע"י הורדה טל 25%.

(חברי המטלחת עוזבים את היטיבה).

היו"ר י. גורי:

יש לנו כמה אטטרויות. אפטרות אחת, לטכם טיש כאן איזה "קייט" והענון טעון בירור והטקת מטקנות. תעמוד אז הטאלה כיצד לברר ומה לברר ומי יברר הביאו לפנינו ענין טמחייב בירור וידיעה וחקירה יטודית, ולאחר מכן אפטר להגיע למטקנות. כיון טכך, ברור טזה נוטא לברור נוטף ע"י ועדה מטנה. איננו יכול כרגע לומר לא הן ולא לאו לגבי ההצעה להקים ועדה ציבורית, וכן ביחט לענין טכר הדירה.

י. קרגמן:

אפטר להקים ועדה מיוחדת לענין זה.

ז. טוזאיב:

באופן כללי, לפי הנוהג יש תקופה קבועה לאחר קבלת דמי היחר.

מר לוין:

אין חוק במדינה, אלא מנהג לגבי טנה. עד כמה טיווע לי לא קרה דבר כזה. ישנה התחמבות.

ז. טוזאיב:

אבקש אינפורמציה מוטמכת בנקודה זו, אם זה נתון לטירות בכל מקרה ומקרה או טיטנט כללים קבועים לגבי דמי ההיחר.

הי"ר י. גורי:

זו יכולה להיות גם אותה ועדת-מטנה, מתוך הנחה ברורה שהבעיות האחרות דורשות יותר זמן. אם נטיל זאת על אותה ועדת-מטנה נבקשה להקדים את הכירור בנקודה זו. איננו יכולים לבחור בטחי ועדות.

ז. טוזאיב:

אני מציע חוטפת - טבינתיים, עד למטקנה של ועדת המטנה לא יבצעו את החלטת ההעלאה

של דמי הטכירות ב-35%.

מר לוין:

חלק גדול מהדיירים חתמו כבר חוזי שכירות.

י. בדר:

האטוטרופוס הכניס ללא רעות וללא טמכות את ענין דמי המפתח. הועזה החליטה לדון על כך למני שלט שנים, ולא דנה. אמנם אפשר להעלות את היעורים, אבל אין שם כלל איך זה צריך להיות.

א. הרצפלד:

למרות שאני מבין כי הענין טעון תיקון, בכל זאת לא יהיה זה אחראי לגמור כפי שאנו יוטבים ובצורה כזאת. ההצעה למטור לוועדת מטנה היא נכונה, ואם תהיה מלווה בהגבלת זמן, אדרבא ואדרבא. ועדת המטנה יכולה אולי להגד מטהו רטרואקטיבי מאפריל 1957.

הי"ר י. גורי:

הכל מסכימים שיש צורך מעדת מטנה, מתוך הנחה שיש מה לברר; והכל מסכימים שיש להגב את הזמן לחודש ימים. חילוקי הדעות הם בנקודה אחת, לגבי הצעת ה"כ טחאיב.

י. טטיר:

ככל שגדל מספר החוזים ואנשים החותמים מחוסר ברירה, הבעיה תהיה יותר חמורה. אם אין עדיין חוזים חתומים, גם אם גבו כסף אפשר לזכות אותם לתקופה יותר ממוטמכת. רעות הפיתוח יכולה בינתיים לגבות את הטכר המוצדל בלי חוזה.

הי"ר י. גורי:

יש אפשרות טיכולוגי גדול מאד אם נעכב את חתימת החוזים, וזה ישמש למעשה אור-יורוק לא לטלטל בכלל למי טעה טכ"ד, ואנשים יכנסו בינתיים לחובות והאפקט יהיה טלילי מאד.

מר לוין:

ישנה כעת הצעה, לעבור לשיטה אחרת ולהחזיר חוזה כטיטי.

ז. טוזאיב:

אולי אפשר להכניס תיקון: מוטרים לוועדת מטנה ומפנים תשומת לב לנקודה הלוחצת הזאת, ומבקשים אותה לתת איזו החלטת-ביניים לגבי החוטפת הזאת.

הי"ר י. גורי:

ח"כ טוזאיב מציע לוועדת המטנה תוחיל מזה, ואם ביטיבה הראשונה תמצא שצריך להמליץ על הקפעת טכ"ד בגובה הקיים, תמליץ בטני ועדת הכספים ואחר כך תמשיך בעבודתה לגוף הענין.

אנחנו ממנים איפוא ועדת מטנה (ויכול להיות שהיא תהיה ועדת מטנה גם לדברים אחרים), ובכחב-המינוי שלה אבקשה להתחיל מכירור הענין הזה של החוטפת; ואם תמצא לנכון, עוד לפני שתטכט בפברים האחרים, תביא למליאת הועדה דו"ח-ביניים.

טוכם: חברי ועדת-המטנה יהיו הה' בדר, הרצפלד, חזני, טוזאיב, קרגמן.

ב) חוק תקציב רשות המיחוח

י. טפיר:

אנו נחקקה לבוא בהצעותינו למני יטיבת הטיעה שלנו מחר בלי לה-

היו"ר י. גורי:

אטמור זכות לח"כ סוזאייב וטפיר להגיש את הצעותיהם, ולשמע את יותר הצעות החיקוניים.

י. בדר:

אינני אחראי שהכנסת החזיקה חוק זה בתיק שלטה חדשים או יותר. אינני יכול להסכים שיהיה תקציב-ביניים לסמונה חדשים, אבל אם הועדה מתנגדת לדעתי, תציע תקציב ביניים.

היו"ר י. גורי:

הצעה כזאת היתה קיימת בטעם טעבר, והיום אינה קיימת עוד.

טובים: ביטיבת הועדה ביום ג' העטוק הועדה בנושא זה, וחברי הועדה יאסו הצעותיהם לקראת היטיבה הנ"ל.

ג) אישור תקציב הבטחון לשנת 1957/58

(קטע זה של המרוטוקול פוענח בנפרד, בטטה העתקים).

ד) הצעות לשינויים בתקציב

1) מכתב אגף התקציבים ה/24 מיום 4.7.57

מר טורוקר:

שרות הסידור נמצא בריאורגניזציה לרגל הצורך לטדר את כוח האדם שלנו ולטלב אותו בצורה יותר יעילה. לדוגמה, בתקציב מופיעה מחלקת התכניות בשתי מחלקות וכאן הן מאוחדות יחד כדי לנצל את כוח האדם באופן יעיל יותר. התוספת שנבעה מכאן היא למעטף 22.500 ל"י (יותר מ-12.500). תוספת ה-12.500 באה מתוך הרזרבה ו-10 אלפים משרותי ההצדטה. כל שאר הדברים הם בדיוק כמו בחוק, ללא כל שינוי.

טובים: לאטר את השינויים המבוקשים

2) מכתב אגף התקציבים ה/28 מיום 5.7.57

טובים: לאטר את השינויים המבוקשים

3) מכתב אגף התקציבים ה/19 מיום 19.6.57

היו"ר י. גורי:

צריך לתקן טאלה הן הוצאות לגביית חובות.

מר טורוקר:

רוצים לקבל עו"ד מיוחד.

י. בדר:

אני מתנגד לזה. מושב לקחת אדם לטטה חדשים במשכורת של עובד מדינה. למה זה לא במטרד

המטפטים?

מר טורוקר:

הכוונה היא להחזיק עו"ד במשכורת של עובד מדינה. זה אובייקט גדול (כרגע אינני יודע מהו טכום השיגורים) ויש מגמה לסדר את הענין הזה.

היו"ר י. גורי:

אומרים טיט גביות, וכוח האדם במטרד המטפטים אינו מטפס. אומרים שרוצים לקבל אדם אד-הוק

למטרה זו.

י. בדר:

יש איזה עורך-דין ורוצים לתת לו עבודה; יעטו אתו חוזה והוא יקבל סכר שרחה.

7) מכתב אגף התקציבים ה/33 מיום 17.7.57

י. בדר:

האם פירוט הדבר שלמדות שתורידו 200 אלף ל"י ככל זאת סידורים פנימיים אלה להשקיה

יהיו לגבי 30 אלף דונם?

מר סורוקר:

הערותך נכונה, אבל אתה יודע בדיוק כמוני שזה יותר מספר של סדר-גודל במכוון להביא לנורמה כזו. קיימים בארץ בתי"ט חקלאיים רבים שהממשלה אינה מחזיקה אותם אלא תומכת בהם לפי מספר התלמידים וע"י קרנות טיפנדיות שניתנות לתלמידים כדי לשלם חלק משכר הלימוד. בדרך כלל אם משק חקלאי מטודר, מניחים שהוצאה הממוצעת להחזקת תלמיד היא כ-1100-1200 לירות. בדרך כלל לוקחים בחשבון שמשק חקלאי מטודר שם צריך לתח לכיטוי אותה הוצאה בערך 200 ל"י נטו. כוונת הוועדה היא להביא את מצב המשקים בבתי"ט החקלאיים הלא-ממשלתיים לדרגה כזו, שיהיו כדאיים מבחינת החקלאות שבהם ויהיו מוכשרים לענות על כל הצרכים הלימודיים ויאפשרו עזרה להחזקה. הטוכנות נותנת 700 אלף ל"י והממשלה נותנת 700 אלף ל"י. למה מוציאים זאת מסעיפי פיתוח ומעבירים לקרן? - הכוונה היא שאת הכספים יתנו בתנאי החישוב כדי שהכספים יעזרו לשיקומם והחזקתם היותר טובה של בתי"ט. לכן אנו מלקטים את כל הסעיפים מתקציבי הפיתוח.

היו"ר י. גורי:

הסעיף כשלעצמו הוא מאד טימפטי ואין כל ספק שהמטרה חשובה. הדבר שקצת מקומם את חברי הועדה - שבסוף יולי, 4 חדשים לאחר אישור התקציב ולאחר שנאבקו על טעיפי התקציב השונים, מביאים הצעה שינויים כדי לממן סכום של 700 אלף ל"י המחפשו על פני שטח רחב של 11 טעיפים. אמנם אפשר לומר אותו דבר שאמרנו קודם - שזה מתפשט על פני שטח רחב של עשרות מיליונים ויש גם טעיפים שכל אחד מהם הוא יותר ממיליון. מה שאני רוצה לומר, שבדרך כלל צריך שהאוצר יתכנן את התקציב כך, שלא יהיה לו צורך בעבור 3-4 חדשים לבוא ולהציע שינויים מרחיקי לכת כל כך.

ש. דיין:

יש פה טעיף אחד, 30 אלף דונם השקאה. אילו נתת ל-600 משפחות בישובי עולים, לכל אחת מהן 5 דונם, לא היית צריך להחזיק אותם. אילו נתת את 200 אלף הלירות לשש מאות משפחות היתה כל אחת מהן מוסיפה משלה ומקבלת 5 דונם השקאה. זה לא נעשה. אם אנו מאשרים זאת, אנו למעשה מאשרים את העיסקה המשותפת עם הטוכנות. אני רחוק מאד מלאשר דבר זה ואני מתפלא מאד על ההגיון של אנשי משרד החקלאות. עד כמה שהעניין קרוב ללבנו, אף על פי כן אנחנו הושבנו יהודים על הקרקע והט מחענים יום יום על קיומם, ומשרד החקלאות מחעלם מהצורך שלהם במשך שנים.

היו"ר י. גורי:

איך אתה יכול לומר שלא ניתן להם שום דבר?

ש. דיין:

ניחנו להם רק ירקות והסברנו מאה פעמים שאין לחיות מזה. פתאום אידיאל גדול, שהוא אידיאל גדול לכולנו - אבל מנין לוקחים זאת? אני חרד מאד לענין הזה. פתאום מציעים לאשר 1.400.000 ל"י בין מנחה למעריב. אני לא מקבל זאת.

א. הרצוג:

במקרה הנדון יש סני דברים וסנייהם חשובים, ואתה צריך לעמוד בפני הסידה מה לעשות. כשאחיה רואה כל טעיף בעיניים פטומות, הוא נראה כסעיף כבד מאד, אבל ח"כ דיין חייב לחשוב גם בצד השני. אין כעת אף ב"ס אחד שאינו עומד בפני פסי-סדרגל. המשכורות אכלו אותו, ולא באשמתו, והתקציב מתחילת השנה עד סופו חלים בו שינויים גדולים. הכוונה היא לצייד יותקאת המשק. בתי"ט החקלאיים הם עורק החיים שלנו בכל המובנים, והט ממלאים כעת תפקיד נוסף של כתות יום, ואין לך מושג עד כמה שזה מרבה את הפוריות. לו הייתי יודע שיש הצעה איך לקיים את סני הדברים, הייתי מקבל זאת בחפץ לב; אבל אם אין הצעה אחרת ואני רואה שבכל זאת לקחו סעיפים רבים - זה. טרצו לנגוע בכל אחד במעט. שתי המטרות חשובות ואני יודע שאני עומד פה בפני עברי פי מחת של סגירת בתי"ט, ואני יודע שזה קשור כעת עם בני הישובים החקלאיים. לכן אני בכל זאת מציע לוועדה להביט על הענין הזה באופן אחר.

ז. טוזאייב:

רק לפני כמה חדשים יטבנו פה, וכשהעזנו להשמיע דברי בקורת בענין קיצוצים והקטנת סכומים, הכל אמרו: אי אפשר לנגוע. אי-אפשר חדשים-טלטה לאחר מכן, בטעיפי הקטנות להגיד: זה בערך, זה לא בדיוק ואפשר להחזיק; זו טאלה עקרונית.

אשר לעצם הענין, אני רוצה לטאול: אם תקציב הפיתוח משמט להביא את המשק לעצמאות כלכלית, ופה לא ענין שלתינוך אלא צורך לבטט את ביה"ט, אני רוצה לטאול: אם אתה מקפץ 125 אלף בנטיעת פרדסים, מי ינצל את הכסף יותר רציונאלית ויותר משקי? הטכל הפשוט אומר שאנשים מממלית רעיון זה - פרדמנות או מר שני - לו משק ונומם פרדת

מנקודת ראות של אינטרס מטק המדינה, ישתמש בכסף זה בצורה יותר יעילה
הם ולא תלמידי בתי"ס. אני רואה פה פגם מטני הצדדים.

י. אפרה:

אני מטכיו טהצד הפסיכולוגי פה טגום, כטאתה
בא לקחת עכטיו ממטהו ולתח למטהו אחר. זה
רק מוכיח, לדעתי, שלא היתה הערכה נכונה לגבי מצב בתי"ס החקלאיים,
והאמת היא שהיה צריך מלכתחילה להכניס את הדבר הזה והדבר היה מחקבל
יטה מאד. כיום זה מקבל קצת צורה אחרת, אבל בתי"ס הללו למטכר טאינם
יכולים לטאת כו, ועכטיו מנטים (ואינני אומר שזה פותר את כל הבעיה)
ע"י טיפורים פה וטם להעלות את הכנסותיהם. מה ערך החינוך של נער טיבוא
למטק ויהיה מוכן יותר לחקלאות לגבי כל מה שהוטקעבסקלאוח? איננו יכולים
לטגור את בתי"ס. הגענו למצב טאם לא נחפט דרך להעלות ההכנסות במקצת
המצב יהיה ככי רע. כל בתי"ס נאכקים על קיומם. אני יכול לטעון נצד
טר החקלאות. טר החינוך הטיג טכומים גהולים מאד לתמיכה בכתי"ס
התיכוניים ואילו בתי"ס החקלאיים לא קבלו כל חוטפת. עם כל ההכרה שזה
פוגע פה וטם, אנו גם עכטיו צריכים להתגבר על הדבר הפסיכולוגי ולהכיר
טאלפי ילדים זקוקים לחוטפת זו בבתי-הטפר.

י. בדר:

אני רואה שזו תכנית חדשה לגמרי, של
פרודוקטיביזציה של בתי"ס החקלאיים והיא לא
היתה קיימת בינואר-פברואר, כי אילו היתה קיימת היו מכניסים אותה לתקציב
הרעיון עץ איפוא אחרי ה-1 באפריל ומיד קטצו עליו. ביי"ס חקלאי לעולם
לא יהיה מכניס, ואם ירצו שזו תהיה חוזה מכניסה, זו לא תהיה חוזה
מכניסה וזה לא יהיה ביי"ס, כי בחינות עיבוד קרקע ביי"ס הן לגמרי טונות.
אני חוטב שפרודוקטיביזציה של ביי"ס זה עורבא פרח ומכל מקום ההטקעה אינה
מצדיקה את ההכנסה; אולי היא מצדיקה את הלימוד, אבל זה ענין נפרד.

אני מבין שכל מטפר ממטפרים אלה מייצג איזה
אדם או איזו מחלקה או איזו תכנית טכבר חלקו את הכסף, וביולי בודאי
יודעים כבר מה לעטות. נתנו הבטחות ויט אנטיט ומטקים ומפעלים המתכים
לסכומים אלה, ופתאום יגידו להם: תקבלו פחות. אני לא יכול לטקול מה
יותר חשוב. מבחינה טידורית אני מוכרח להיות נצד זה.

היו"ר י. גורי:

אמרתי טענין זה מעורר התנגדות - הטיטה
כשלעצמה, אף על טי טיט מאד להחטיב את המטרה.
אני יכול להכין טטר החקלאות מוריד פה מ-12 סעיפים על מנת לממן טעיף
אחד ולמשוך עוד 700 אלף ל"י לביצוע התכנית. אז הוא נכנט במאבק עם 12
קונטרגנטים שלו, וזה בודאי אינו פטוט ואינו קל. אם הוא אף על פי כן
עוטה זאת, טימן שהוא מאד מחטיב את הענין.

אפשר לבחון ענין זה לפי שיטה נקודות ולהגיד:
פה אני פוגע בכך וכך נקודות, וכן הלאה. ואחר כך אני שוקל את הצד שכנגד.
אכל פה אני מגיע לתזה הפרדוקטלית שלי: בעצם ה-1,400,000 ל"י מתמודד
עם כל מטרה בנטרד, ואני בוחר זאת לגבי כל ענין וענין. זה מקל עלי. אני
בא ואומר, עם כל אי-הבקיאות שלי, טאני מטום מה בטוח טאט אני מעמיד
תכנית זו מול כל מטרה בנטרד, אז גם כטהיא תעבור את כור המבחן של בקיאים
בדבר, היא תעבור את כור המבחן. אם הועדה רוצה לטמוע את טר החקלאות,
למני טהיא מחליטה, אפשר לעטות זאת, אבל אני מציע לאטר את הדבר.

מר טורוקר:

פוחחו כאן טרוניות או תלונות נצד טר האוצר
והטיטה בה הוא הביא את הענין. בדרך כלל
אנו מטעם אגף התקציבים מקבלים לתטומח לבנו את הערות ועדת הכספים. אחרי
הכל האחראי על אותם טעיפים הוא טר החקלאות, והוא מבקש במקרה זה לאטר
את הענין, ואני מניה טהוא עטה אותם הטיקולים. המגיעה בצורה של הבאת
הענין טלטה חדטים לאחר איטור התקציב הובאה לפניו ע"י טענתנו כלפי
עצם התכנית, אבל בטובן שהדיטקריציה נטארת בידינו לקבוע מה קודט למה ומה
פגיע פחות. אינני רוצה להצדיק או לטעון כלפי אותן טרוניות שהועלו, מה
עדיף מבחינת החקלאות. הטברתי את התכנית ואמרתי שבמטגרת תכניות זו יט
גם כן פיתוח תפוקה חקלאית. ייתכן טהיא נופלת במהותה מאותה תפוקה
אלטרנטיבית טייתכן ואטטר היה להטיגה על ידי הפרט הבודד, אבל במצב
טהמדינה מטקיעה 140-150 מיליון לטנה בחקלאות, כל ביטוט חקלאי מוכרח
באיזה טהוא מקוט לעלות איזה "רבי געלד" לגבי החקלאים בעתיד. אני רק
אומר שתכנית זו עובדה יחד עם הטוכנות, במטרה להביא את הפיתוח של
המטקים למצב התחלתי כריא. לכן הכוונה היא לתח זאת בתנאי התיטבות.

ז. טוזאיב:

הייתי רוצה שתתמכו בהמלצתי, טבאותם סעיפים
טאנו הולכים להקטין - ההקטנה תהיה יתטית.

מר טורוקר:

כיום התברר ללא כל טפק, טאם אתה לא בא למטק
החקלאי ונותן לו את הכסף הנדרט בתנאים
המתאימים כדי לבנות את המטק, הוא נהרט כעבור זמן מה מתוכות.

אשים נפטי בכפי, ובכל זאח אצביע.

היו"ר, י. גורי:

אני רוצה שתפריד בין שני דברים. מה שאמר
ח"כ הרצפלד, זה לגבי ההתייבות החדשה. חלק

י. אנרחי:

נעשה על חשבון חקלאים, שיטבלו קצת. חלק מהחקלאים יטבול קצת מזה,
אבל זה אינו מתריף את המשב.

סוכס: לאטר את הטינויים המבוקטים.

היטיבה ננעלה בטעה 18.40